

10. marts 2021
Sagsnr.: 20/11306
Klagenr.: 1014217
KJE

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

ÆNDRING af dispensation i sag om opførelse af sommerhus mv. i beskyttet mose i Lemvig Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, jf. § 65, stk. 2, jf. § 78, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Lemvig Kommunes afgørelse af 25. august 2020 om dispensation til opførelse af sommerhus mv. i beskyttet mose på matr. nr. [REDACTED], beliggende A1, 7620 Lemvig, til et afslag.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 88, stk. 1

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 22. september 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening.

Klager har navnlig anført, at

- der ikke foreligger et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation,
- der er tale om et væsentligt indgreb i en biologisk værdifuld og gammel hedemose, og
- lokalplanen for området ikke kan medføre, at opførelsen af sommerhuset er lovlig, da lokalplanområdet var stort set ubebygget da planen blev vedtaget i 1997.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Den omhandlende matrikel ligger ca. 10 km vest for Lemvig og indgår i et større sommerhusområde, der fremstår lysåbent med hede- og mosearealer. Matriklen er ubebygget og har en størrelse på ca. 1.400 m²

Det fremgår af Danmarks Miljøportal,⁴ at der på matr. nr. ■■■ er registreret ca. 23 m² beskyttet hede efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1. Den resterende del af matriklen, som udgør ca. 1377 m² er registreret som beskyttet mose efter lovens § 3, stk. 2, nr. 2. Det fremgår herudover af Danmarks Miljøportal, at matriklen indgår som en del af et ca. 10.000 m² stort moseområde, der ligger i direkte forbindelse med tilstødende hedearealer.

Natura 2000-område nr. 28, Agger Tange, Nisum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø (H28, F23, F27, F28 og F39) og Ramsarområde, Nisum Bredning med Harboøre – og Agger Tange, ligger ca. 9 km nord for matr.nr. ■■■ .

Matriklen er omfattet af lokalplan 89, der blev vedtaget i 1997. Lokalplanen har bl.a. til formål, at fastlægge bestemmelser for områdets anvendelse til sommerhusbebyggelse, fastlægge placeringen af vej- og stianlæg, angive generelle bebyggelsesregulerende bestemmelser, udlægge fællesareal, samt pålægge pligt til medlemskab af grundejerforening.

2.2 Den påklagede afgørelse

Lemvig Kommune har den 25. august 2020 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, jf. § 65, stk. 2, meddelt dispensation til opførelse af et sommerhus på 59 m², 20 m² terrasse, samt 20 m² parkeringsareal på matr. nr. ■■■ . Det fremgår af afgørelsen, at sommerhuset skal etableres på den nordlige del af grunden. Dispensationen

⁴ Arealinfo, <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>

er meddelt på vilkår om, at grunden skal bevares som naturgrund, og at der bl.a. ikke må udbygges yderligere, og at jord fra byggeriet skal bortfjernes.

Kommunen har på baggrund af besigtigelse af ejendommen den 19. august 2020 fundet, at arealet opfylder kriterierne for at være beskyttet mose. Kommunen har ved besigtigelsen konstateret følgende arter på arealet: blåtop, mose bunke, djævelsbid, glat dueurt, kær dueurt, klokke ensian, fløjlgræs, vellugtende gulaks, gåsepotentil, hedelyng, klokkelyng, kragefod, vandmynte, grå pil, krybende pil, revling, røllike, rørgræs, knop siv, alm. star, tagrør, kærtidsel, tormentil, vandnavle, muse vikke, gederams, fin bunke, ager svinemælk, smalbladet høgeurt, rejnfan, rynket rose, sandskæg, seljerøn, gråris, fåblomstret sumpstrå, læge ærenpris, hundeviøl, alm. engelsød, smalbladet mangeløv, hedemel-bærris, alm. syre. Lemvig Kommune har vurderet, at naturtilstanden på grunden er god.

Ifølge kommunen kan en række bilag IV-arter have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted ved projektområdet. Lemvig Kommune har på baggrund af faglig rapport nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt kommunens øvrige kendskab til området, umiddelbart vurderet, at der kan forefindes birkemus, stor vandsalamander, spidssnudet frø, og evt. strandtusse.

Kommunen har desuden vurderet, at området ved Ferring Sø kan udgøre en udmærket biotop til birkemus. Opførelsen af sommerhuset vil ikke ændre på artens muligheder i området. Opførelsen vil ifølge kommunen heller ikke påvirke spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtusse, da sommerhuset vil blive etableret i kanten af mosen.

Lemvig Kommune har på baggrund af den nuværende viden desuden lagt vægt på, at påvirkningen fra sommerhuset kun vil medføre en kortvarigt negativ eller slet ingen påvirkning af bilag IV-arter. Desuden har kommunen vurderet, at projektet generelt ikke har negativ indflydelse på yngle- eller rasteområder for de beskyttede dyre- eller plantearter på habitatdirektivets Bilag IV. Endeligt har kommunen ikke kendskab til yderligere registreringer af arter i og omkring projektområdet, eller andre arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Kommunen har begrundet den meddelte dispensation med, at ejere i området har rimelige forventninger til realiseringen af lokalplanen. Desuden har Lemvig Kommune lagt vægt på, at placeringen af sommerhuset på den nordlige del af grunden vil medføre, at der kun sker inddragelse af en mindre del af mosen, hvor mosen er mindst våd.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at dispensationen skal ændres til et afslag, eller at sagen subsidiært skal hjemvises til fornyet behandling ved kommunen.

Klager har uddybet, at området ud fra kommunens besigtigelse af ejendommen den 19. august 2020 er gammel hedemose. Klager har videre anført, at det af luftfotos fra 1954 fremgår, at området er ubebygget og med intakt natur bortset fra enkelte sommerhuse og en jagthytte. Det fremgår desuden af luftfotos fra perioden 1995 – 1999, at der kun er opført to sommerhuse på nabomatriklerne.

Ifølge klager indgår matr. nr. ■ i 25 hektar samlet mosaik af hede og mose med enkelte småsøer, samt eng. Klager har anført, at selvom kommunen som begrundelse for dispensationen bl.a. har henvist til daværende Klinkby Kommunes byplanvedtægter, er den tidligste lokalplan, der ændrer zonestatus fra landzone til sommerhuszone fra 1997.

Klager har desuden anført, at lokalplanen fra 1997 primært havde til formål at genrejse stormfældede bygninger, og at delområde II i planen blev præciseret som et nyt område. Ifølge klager ligger matr. nr. ■ i delområde II, der var næsten ubebygget ved lokalplanens tilblivelse.

Det er klagers opfattelse, at den meddelte dispensation ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til placeringen af sommerhuset i en beskyttet mose med 12 positivarter og 3 særligt positive arter. Ifølge klager er det heller ikke tydeligt, hvordan kommunen ønsker at beskytte naturen på sigt. Klager har herudover fremført en række betragtninger om, at haver på stedet har fortrængt de naturbeskyttede arealer, hvilket har medført betydelige ændringer af § 3-registreringen.

Endeligt er det klagers opfattelse, at sommerhusområdet grundet manglende kloakering vil kunne medføre, at der vil kunne ske tilførsel af spildevand til den nærliggende Ferring Sø. Det er klagers opfattelse, at kommunen ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af dette.

2.4 Lemvig Kommunes bemærkninger til klagen

Lemvig Kommune har den 9. oktober 2020 til klagen bemærket, at den ikke bestrider, at der på grunden er tale om hedemose. Ifølge kommunen er dette således også baggrunden for, at kommunen har meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og stillet vilkår om, at placeringen af huset skal ske nærmest vejen, hvor naturtypen ikke er særligt udpræget. Det er kommunens opfattelse, at mest muligt af den beskyttede natur på denne måde vil blive bevaret.

Kommunen har om plangrundlaget for området forklaret, at partiel byplanvedtægt nr. 16 fra 1976 har til formål at udlægge planområdet til sommerhusbebyggelse. Byplanvedtægten er i 1982 afløst af lokalplan nr. 22-37/82, som er lavet med henblik på, at hele området skal fortsætte som sommerhusområde. Planen har ifølge kommunen taget højde for, at der var en mindre vognmandsvirksomhed i området. Området er ikke udvidet, men strandbeskyttede og fredede områder er udlagt til fællesområder.

Lokalplan 89 fra 1997 er også lavet med henblik på, at hele området skal fortsætte som sommerhusområde, dog er der lavet bestemmelser for planens delområder I og II. Kommunen har anført, at delområde II benævnes som "det nye område". Lemvig Kommune har herudover anført, at opdelingen betyder, at område I næsten er fuldt udbygget, og at område II næsten ikke er bebygget. Herefter er der lavet forskellige bestemmelser om byggeriets udformning i de to områder.

Endeligt har kommunen anført, at den med dispensationen har forsøgt at afveje de forskellige hensyn, så naturen bibeholdes i størst muligt omfang, samtidigt med, at grundejers berettigede forventninger om at kunne bebygge grunden tilgodeses.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, må der ikke foretages ændringer i tilstanden af moser og lignende, når sådan naturtype enkeltvis eller sammen med andre naturtyper er større end 2.500 m²

Begrebet "moser og lignende" i lovens forstand omfatter udyrkede eller ekstensivt udnyttede områder præget af en ferskvandspåvirket naturlig eller overvejende naturlig vegetation, som er knyttet til gennemsnitlig høj vandstand, og som kan have dannet tørv eller anden organisk aflejring. Begrebet er således en fællesbetegnelse for en række vådbundsområder med plantesamfund, der har betegnelsen efter vegetationens sammensætning, (f.eks. rørsump, starsump, ellesump, birkekær, pilekrat), eller efter vandtilførslen (højmose, kærmose, vældmose), eller efter andre forhold (f.eks. dyndeng, fugteng). Om et område kaldes mose eller kær har ingen betydning for beskyttelsen efter § 3.

Moser over 5.000 m² blev den 1. januar 1979 beskyttet mod tilstandsændringer i henhold til den dagældende naturfredningslovs § 43, stk. 2. Formålet med bestemmelsen var navnlig at beskytte det vilde plante- og dyreliv.

Siden naturbeskyttelseslovens ikrafttræden den 1. juli 1992 har alle eksisterende moseområder over 2.500 m² været omfattet af § 3-beskyttelsen.

Moser beliggende i sommerhusområder og byzone er i fuld udstrækning omfattet af den generelle beskyttelse, i modsætning til heder, strandegne og strandsumpe, ferske enge og overdrev, hvor kun tilstandsændringer til landbrugsmæssige formål er omfattet af beskyttelsen, jf. naturtypebekendtgørelsens § 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund som ubestridt, at der er tale om en beskyttet mose omfattet af et forbud mod tilstandsændringer efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, at der i særlige tilfælde kan meddeles dispensation fra forbuddet i § 3.

Det følger af bemærkningerne⁵ til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

En særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation, kan ifølge lovbemærkningerne f.eks. være, at der er tale om natur uden særlig fredningsmæssig interesse, eller at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis er i overensstemmelse med lovbemærkningerne restriktiv.

Lemvig Kommune har begrundet dispensationen med, at ejere i området har rimelige forventninger til realiseringen af lokalplanen for området, og at der er tale om en mindre påvirkning af mosen på et sted, hvor mosen er mindst våd.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at der i naturbeskyttelseslovens § 3, ikke er adgang til at undtage lokalplanlagte projekter fra en konkret vurdering efter bestemmelsen. Det fremgår således af vejledningen, at en vedtaget lokalplan, der forudsætter indgreb i et område omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, ikke vil kunne realiseres, med mindre der meddeles dispensation dertil fra bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven.⁶

Miljø- og Fødevareklagenævnet er endvidere enig med klager i, at det omhandlede område indeholder biologiske værdier. Nævnet har i den

⁵ Lovforslag nr. 70 fremsat den 24. oktober 1991, afsnit 7.

⁶ Vejledningens afsnit 5.6.2

forbindelse lagt vægt på, at vegetationen indikerer forekomst af væsentlige biologiske værdier.⁷

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at der på den baggrund ikke ved vedtagelsen af byplanvedtægten i 1976 og de senere lokalplaner er opstået nogen berettiget forventning hos ejeren om, at der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelsesloven. En dispensation må fortsat bero på en konkret vurdering ud fra de hensyn naturbeskyttelseslovens § 3 skal varetage og Miljø- og Fødevareklagenævnet kan foretage en fuld prøvelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation. Nævnet har herved lagt vægt på, at praksis på området er restriktiv, at indgrebet ikke har en naturforbedrende karakter, og at formålet med dispensationen udelukkende er af privat og økonomisk karakter. Nævnet har desuden lagt vægt på, at en dispensation vil kunne medføre en uønsket præcedensvirkning i lignende sager.

Nævnet finder, at det af Lemvig Kommune i øvrigt anførte omkring placeringen af sommerhuset på den nordlige del af grunden, ikke kan medføre et andet resultat.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Lemvig Kommunes afgørelse af 25. august 2020 om dispensation til opførelse af sommerhus mv. i beskyttet mose på matr.nr. [REDACTED], beliggende A1, 7620 Lemvig, til et afslag.

⁷ En betydelig del af de registrerede plantearter er i Miljøstyrelsens registreringsskema vedrørende mose <https://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Raadgivning/pgf3-mose105.pdf> registreret som indikatorarter, hvor flere er værdifulde og enkelte særligt værdifulde.